

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

ટેક્સ અપીલ નંબર ૯૮૨ / ૨૦૦૬

સાથે ટેક્સ અપીલ નંબર ૯૮૩ / ૨૦૦૬

થી

ટેક્સ અપીલ નંબર ૯૮૩ / ૨૦૦૬

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી

અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

=====

==

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
૫.	શું તે સિવિલ જજને મોકલવાનું છે?	

=====

=

રક્ષક કેમિકલ્સ પ્રા. લિ.....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

આવકવેરા અધિકારી....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી: મિસિસ સ્વાતિ સોપારકર, વકીલ અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે મિસ્ટર
સુધીર એમ. મહેતા, વકીલ પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ માટે

=====

==

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી અને માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી

કે.જે. ઠાકર તારીખ : ૧૬/૧૨/૨૦૧૪

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો (પ્રતિ : માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ કે.એસ. ઝવેરી)

૧. કારણ કે આ બધી અપીલો આવકવેરા અપીલીય અધિકરણ, અમદાવાદના સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે, તેથી આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા તેમનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. આ અપીલો દ્વારા, અપીલકર્તા-કરદાતાઓએ આવકવેરા અપીલીય અધિકરણ, અમદાવાદ, [“અધિકરણ” માટે] દ્વારા આઈ.ટી.એ. ક્રમાંક ૧૨૬૭ થી ૧૨૭૮/એ.એચ.ડી./ ૨૦૦૫ માં તા. ૨૫.૦૭.૨૦૦૫ ના રોજ પસાર કરાયેલા સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા કરદાતાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલો અધિકરણ દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૩. તા. ૧૬.૦૧.૨૦૦૭ના રોજ આ અપીલો દાખલ કરીને સ્વીકારતી વખતે, અદાલતે નીચેનો મહત્વનો કાનૂની પ્રશ્ન ઘડ્યો હતો:-

શું, પ્રકરણના હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓમાં, આવકવેરા અપીલીય અધિકરણો કાયદેસર રીતે એવું ઠરાવવામાં યોગ્ય હતું કે અધિનિયમની કલમ ૨૦૧(૧અ) હેઠળનું વ્યાજ અપીલકર્તા ઉપર વસૂલ કરી શકાય તેમ હતું ?

૪. આજ રોજ જ ટેક્સ અપીલ નં. ૯૫૫ થી ૯૬૬ માં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા, આ અપીલોમાં ઉઠાવવામાં આવેલ કાનૂની પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. ઉપરોક્ત આ અદાલતના નિર્ણયનું પુનઃઉચ્ચારણ કરવું સંબંધિત છે, જે નીચે મુજબ છે:—

“૧. કારણ કે આ બધી અપીલો આવકવેરા અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદના સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે, તેથી તેમનો આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. આ અપીલો દ્વારા, અપીલકર્તા—આકારણીધારકોએ આવકવેરા અપીલીય ન્યાયાધિકરણ, અમદાવાદ, [“ન્યાયાધિકરણ” માટે] દ્વારા આઈ.ટી.એ. ક્રમાંક ૨૨૬૩, ૨૨૬૪, ૨૨૬૮, ૨૨૬૯, ૨૨૭૩, ૨૨૭૪, ૨૨૭૮, ૨૨૭૯, ૨૨૮૩, ૨૨૮૪, ૨૨૮૮ અને ૨૨૮૯/ એ.એચ.ડી./ ૨૦૦૨ માં આપેલ તા. ૦૮.૦૯.૨૦૦૩નો સામૂહિક ચુકાદો અને આદેશને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા આકારણીધારકો દ્વારા રજૂ કરાયેલ અપીલો ન્યાયાધિકરણ દ્વારા આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે અપીલકર્તા—

આકારણીધારકોને આકારણી વર્ષ ૧૯૯૫-૯૬ અને ૧૯૯૬-૯૭ માટે સ્ત્રોતે કરકાપણી કરવી આવશ્યક હતી.

૩. તા. ૨૦.૦૪.૨૦૦૬ના રોજ આ અપીલો દાખલ સ્વીકારતાં, અદાલતે નીચેનો મહત્વનો કાનૂની પ્રશ્ન ઘડી કાઢ્યો હતો:-

શું આ કેસની હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓમાં, વિશેષ અદાલતના નિર્દેશ છતાં પણ, અધિનિયમની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ આવશ્યક મુજબ સ્ત્રોતે કરકાપ કરવાની અપીલકર્તાની જવાબદારી હતી એવો નિષ્કર્ષ કાઢવામાં આઈ.ટી.એ.ટી. કાયદેસર રીતે યોગ્ય હતું?

૪. ઉપર મુજબ રચાયેલ પ્રશ્નનું નિરાકરણ કરવા માટે, અનાવશ્યક વિગતો દૂર કર્યા બાદના મૂળભૂત તથ્યો ધ્યાનમાં લેવા આવશ્યક છે. હાલના અપીલકર્તા-નિર્ધારિતોએ ફેરગ્રોથ ફાઇનાન્શિયલ સર્વિસિસ લિ. [આગળ “એફએફએસએલ” તરીકે ઉલ્લેખિત] સાથે કરાર કર્યો હતો. તા. ૨૮.૦૩.૧૯૯૨ના રોજ અપીલકર્તા-નિર્ધારિતોના હિતમાં એફએફએસએલ દ્વારા વિવિધ રકમોની લોન મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને તે જ અપીલકર્તા-નિર્ધારિતોએ તા. ૩૦ માર્ચ, ૧૯૯૨ના રોજ સ્વીકારી હતી. અપીલકર્તા-નિર્ધારિતોએ યુનાઈટેડ ફોર્ફોર્સ લિ. (આગળ “યુપીએલ” તરીકે ઉલ્લેખિત) ના ૩,૨૮,૦૦૦ શેરોના ગીર્વે મુકાણા સામે એફએફએસએલ પાસેથી રૂ. ૧૪,૯૮,૨૫૦૦/- ની લોન લીધી હતી. કરારની શરતો મુજબ અપીલકર્તાઓએ ૬૦ દિવસની અંદર ૨૦% અને બાકીના

૮૦% ૧૮૦ દિવસની અંદર પરત ચૂકવવાના હતા. કરાર મુજબ અપીલકર્તાઓએ ૬૦ દિવસની અંદર, એટલે કે તા. ૩૦ મે ૧૯૯૨ પહેલાં, ૨૦% રકમ પરત ચૂકવવાની હોવાથી, અપીલકર્તા-નિર્ધારિતોએ યુપીએલના ૩,૨૮,૦૦૦ શેરો યોગ્ય રીતે અમલમાં મુકાયેલા ટ્રાન્સફર ફોર્મ સાથે એફ.એફ.એસ.એલ.ને સોંપ્યા હતા. તે દરમિયાન, તા. ૫/૧૨.૦૫.૧૯૯૨ અને ૪.૦૬.૧૯૯૨ના રોજ, એફ.એફ.એસ.એલે ગેરકાયદેસર રીતે ૨,૨૮,૦૦૦ શેરો સિન્ડિકેટ બેંકને વેચી દીધા અને ૧,૦૦,૦૦૦ શેરો એન.એચ.બી.ને ઉપ-ગીર્વે મુક્યા, જે નોંધપોથીનો ભાગ છે.

૪.૧. જૂન, ૧૯૯૨ના મહિનામાં, સરકારે વિશેષ અદાલત વટહુકમ, ૧૯૯૨ જાહેર કર્યો. ૨મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ, એફ.એફ.એસ.એલ. માટે કસ્ટોડિયનની નિમણૂક કરવામાં આવી. ૧૦.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ, સિન્ડિકેટ બેન્કે ૨,૨૮,૦૦૦/- શેર ખરીદ્યા અને હસ્તાંતરણ નોંધણી માટે યુ.પી.એલ. સમક્ષ રજૂ કર્યા. ૧૩.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ યુ.પી.એલ.ને એન.એચ.બી. સમક્ષ ૧,૦૦,૦૦૦ શેરના ઉપ-ગિરવે અંગેની જાણ પ્રાપ્ત થઈ. ૧૪.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ, અપીલકર્તાઓ તથા અન્ય કરદાતાઓએ કસ્ટોડિયન, એફ.એફ.એસ.એલ., સિન્ડિકેટ બેન્ક, એન.એચ.બી. અને યુ.પી.એલ. વિરુદ્ધ વિવિધ અરજી ક્રમાંક ૧૦/૧૯૯૨ દાખલ કરી. ઉક્ત વિવિધ અરજીઓમાં કરાયેલ પ્રાર્થનાઓ નીચે મુજબ છે:-

આથી અરજદાર પ્રાર્થના કરે છે:-

(એ) એવો જાહેર કરવામાં આવે કે અનુક્રમણિકાઓમાં વર્ણવેલ અને આંક “એ” તથા “બી” તરીકે દર્શાવાયેલ જણાવેલ શેરો તેના માલિક તરીકે દ્વિતીય પ્રતિવાદીઓના નહોતા અને નથી, તથા જણાવેલ ઓર્ડિનન્સ હેઠળ જણાવેલ શેરોની જમી માત્ર મર્યાદિત જમી બને છે, જે જણાવેલ શેરો અંગે દ્વિતીય પ્રતિવાદીઓના માત્ર ગિરવે ધારક તરીકેના હકો સુધી જ મર્યાદિત છે.

(બી) કે એવો જાહેરનામો કરવામાં આવે કે રમા પ્રતિવાદીઓ અને/અથવા ૧લા પ્રતિવાદીઓ, અહીં સાથે જોડાયેલ અનુસૂચિઓમાં આંક “એ” અને “બી” તરીકે દર્શાવેલ ઉક્ત ૩,૫૦,૦૦૦ શેરો સંબંધિત અરજદારોએ, કરારની શરતો અનુસાર બાકી દેવાની રકમ ૧લા પ્રતિવાદીને, રમા પ્રતિવાદીને અથવા આ માનનીય અદાલત જે વ્યક્તિને નિર્દેશ કરે તેને ચુકવવાના બદલે, પરત આપવા માટે બંધાયેલા અને જવાબદાર છે, એવો જાહેરનામો કરવામાં આવે;

(સી) કે, ઉપરોક્ત પ્રાર્થના (બી)ને અશુભ રાખીને, એ જાહેર કરવામાં આવે કે ઉક્ત ૩,૫૦,૦૦૦ શેરોમાંથી રૂ.૭૬ ટકા હિસ્સો રજા પ્રતિવાદીઓને અથવા તે હદ સુધી જે વ્યક્તિને લાગુ પડે તેને વિધિપૂર્વક અને માન્ય રીતે પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે અને કરવામાં આવેલો છે, અને અરજદારો, અથવા તેમાંથી જે કોઈને હકદાર ઠરાવવામાં આવે, તેઓ અહીં સંલગ્ન અનુસૂચિઓમાં આંક “એ” અને “બી” તરીકે વર્ણવેલ ૩,૫૦,૦૦૦ શેરોમાંથી ઉક્ત રૂ.૭૬ ટકા શેરો તાત્કાલિક સોંપી આપવા હકદાર છે.

(ડી) કે આંક “એ” અને “બી” માં વર્ણવેલ ઉક્ત શેરોના રૂ. ૨૩.૭૬ ટકા સંબંધિત મર્યાદિત જોડાણ તાત્કાલિક દૂર કરવામાં આવે અને/અથવા તેને દૂર કરવામાં આવ્યાનો અથવા યથાવત્ દૂર રહ્યાનો આદેશ કરવામાં આવે, અને ઉક્ત રૂ. ૨૩.૭૬ ટકા શેરો તાત્કાલિક અરજદારોને અથવા તેઓમાંથી જે તે અંગે હકદાર ઠરે તેમને, પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૫ પૈકી કોઈપણ દ્વારા સુપરત અને હસ્તાંતરિત કરવા આદેશિત તથા નિર્દેશિત કરવામાં આવે.

(ઈ) ઉપરોક્ત પ્રાર્થના (ડી) ને અસર કર્યા વગર, અહીં સંલગ્ન આંક “એ” અને “બી” માં વર્ણવાયેલ તમામ રૂ. ૩,૫૦,૦૦૦ શેરો પરની મર્યાદિત જોડાણ હટાવવામાં આવે અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ થી ૫ ને આદેશિત તથા નિર્દેશિત કરવામાં આવે કે તેઓ કરારની શરતો અનુસાર બાકી રહેલ દેવું અને વ્યાજની સંબંધિત ચુકવણી સામે આ માનનીય અદાલત જે વ્યક્તિઓને નિર્દેશ આપે તેમને ઉપરોક્ત તમામ શેરો સોંપી આપે;

(એફ) આ માનનીય અદાલત, આ સાથે જોડાયેલ આંક “એ” અને “બી” માં દર્શાવેલ અનુક્રમણિકા મુજબના શેર સંબંધિત અરજદારોને હસ્તાંતરણ કરવામાં આવે તે બદલ, બાકી રહેલી દેવાની રકમ નિયત તારીખોએ પ્રથમ અથવા દ્વિતીય પ્રતિવાદીને ચૂકવવા બાબતે અરજદારોને નિર્દેશો આપવા કૃપા કરે.

(જી) તે જાહેર કરવામાં આવે કે અનુક્રમે ૩જા અને ૪થા પ્રતિવાદીઓએ અહીં જોડાયેલા આંક “એ” માં વર્ણવેલા જણાવેલ રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦ શેર્સ તથા અહીં

જોડાયેલા આંક “બી” માં વર્ણવેલા ૧,૦૦,૦૦૦ શેર્સમાં અથવા તેના કોઈપણ ભાગમાં કોઈ હક, માલિકી અથવા હિત પ્રાપ્ત કર્યું નથી અને તેઓ તે માટે હકદાર નથી.

(એચ) કે, અહીં સાથેના અનુસૂચિ આંક “એ” માં વર્ણવેલ ૨,૫૦,૦૦૦ શેરોના કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણ, જે રમા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા રમા પ્રતિવાદીઓને કરવામાં આવ્યું હોવાનું દર્શાવવામાં આવે છે, તેમજ અહીં સાથેના આંક “બી” માં દર્શાવેલ ૧,૦૦,૦૦૦/- શેરોના કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણ, જે રમા થી જમા પ્રતિવાદીઓને કરવામાં આવ્યું હોવાનું દર્શાવવામાં આવે છે, તે ગેરકાયદેસર, રદબાતલ, અમાન્ય, અસરમાં ન આવનાર, અથવા અરજદારો કે *upwug* પૈકી કોઈ એક પર પણ બંધનકારક નથી, તેવી જાહેરાત કરવામાં આવે.

(૧) કે, પ્રાર્થના (જી) અને/અથવા (એચ) ને અક્ષુણ્ણ રાખીને, અહીં અનુસૂચિમાં વર્ણવાયેલ અને આંક “એ” તરીકે સંલગ્ન ૨,૫૦,૦૦૦ શેરોનું રમા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા રમા પ્રતિવાદીઓના હિતે કરાયેલ કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણ તેમજ અહીં આંક “બી” તરીકે સંલગ્ન ૧,૦૦,૦૦૦/- શેરોનું પ્રતિવાદી ૨ દ્વારા પ્રતિવાદી જના હિતે કરાયેલ કથિત વેચાણ અથવા હસ્તાંતરણ રદ કરવામાં આવે અને/અથવા રદબાતલ કરવામાં આવે.

(જે) કે તૃતીય અને ચતુર્થ પ્રતિવાદીઓને, ક્રમશઃ, તેઓ પોતે તેમજ તેમના નોકરો અને પ્રતિનિધિઓ દ્વારા, કોઈપણ રીતે તે અંગે વેચાણ કરવાથી અને/અથવા હસ્તાંતરણ કરવાથી અને/અથવા વ્યવહાર કરવાથી, કબજો છોડી દેવાથી અથવા સોંપવાથી અથવા પરહસ્તાંતરણ કરવાથી અથવા અન્ય કોઈના પક્ષે કોઈ હક, માલિકી અથવા હિત સર્જવાથી, અથવા આ સાથે સંલગ્ન આંક "એ" માં વર્ણવેલ રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦/- શેરો તથા આ સાથે સંલગ્ન આંક "બી" માં વર્ણવેલ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ શેરો અંગે કોઈ હક, માલિકી, હિત અથવા લાભનો દાવો કરવાથી અથવા તેનો ઉપયોગ કરવાથી, અથવા સંબંધિત અરજદારોએ અમલમાં મૂકી અને દ્વિતીય પ્રતિવાદીઓને સોંપી આપેલ સંબંધિત હસ્તાંતરણ પત્રકોના આધારે ઉક્ત રૂ. ૩,૫૦,૦૦૦ શેરો બાબતે કોઈ કાર્યવાહી કરવાથી, રોકવામાં આવે.

(કે) કે પમા પ્રતિવાદીને, તેઓ પોતે અથવા તેમના નોકરો કે એજન્ટો દ્વારા, કોઈપણ રીતે, અનુરૂપ અરજદારોના નામોમાંથી અનુરૂપ રૂ. ૩૫૦,૦૦૦ અને/અથવા જથ્થા પ્રતિવાદીઓના નામે અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિના નામે, આ સાથેના આંક "એ" માં વર્ણવેલ રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦ તથા/અથવા આંક "બી" માં વર્ણવેલ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ શેરો અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ હસ્તાંતરિત કરવાથી, તથા/અથવા આ સાથેના આંક "એ" અને "બી" માં વર્ણવેલ રૂ. ૩,૫૦,૦૦૦ શેરોમાંથી કોઈપણ શેર અંગે તેમની સમક્ષ જમા કરાવેલા કોઈપણ હસ્તાંતરણ ફોર્મ/ફોર્મોના આધારે કાર્યવાહી કરવાથી, નિરોધિત કરવામાં આવે.

(એલ) કે, આ અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોય તે દરમિયાન, ઉપરોક્ત પ્રાર્થના (જે) અને (કે) ના અનુસંધાનમાં આંતરિક રાહતો મંજૂર કરવામાં આવે.

(એમ) કે આ અરજીની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ બાકી હોય ત્યાં સુધી, બોમ્બે વડી અદાલતના અદાલત રિસીવર અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય અને પાત્ર વ્યક્તિને, અહીં જોડાયેલ અનુસૂચિઓમાં આંક "એ" અને "બી" તરીકે વર્ણવેલ ઉક્ત ૩,૫૦,૦૦૦/- શેરો તથા તે સંબંધિત હસ્તાંતરણ પત્રકો અને ઉક્ત શેરો સાથે સંલગ્ન તથા અનુસંગિક તમામ હકો અને લાભો અંગે, નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૦૮ ના ઓર્ડર ૪૦: નિયમ ૧ હેઠળની તમામ સત્તાઓ સહિત રિસીવર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવે, જેમાં અહીં જોડાયેલ અનુસૂચિઓમાં આંક. "એ:" અને "બી" તરીકે વર્ણવેલ ઉક્ત ૩,૫૦,૦૦૦૦ શેરોનો વાસ્તવિક ભૌતિક કબજો લેવાની સત્તા પણ સમાવેશ પામે છે (તે કોઈપણ વ્યક્તિ પાસે પડ્યા હોય તેમાંથી), તેમજ સંબંધિત શેર પ્રમાણપત્રો અને સંબંધિત હસ્તાંતરણ પત્રકનો પણ (તે કોઈપણ વ્યક્તિ પાસે પડ્યા હોય તેમાંથી) કબજો લઈ, આ માનનીય અદાલત જે રીતે નિર્દેશ આપે તે રીતે અરજદારોએ બાકી દેવું અને વ્યાજની ચુકવણી રજૂ કરતાં સંબંધિત અરજદારોને સોંપી દેવામાં આવે અને તેના સંબંધિત અરજદાર-ધારકોની સૂચનાઓ અનુસાર ઉક્ત તમામ શેરો સાથે સંલગ્ન અને/અથવા અનુસંગિક મતાધિકાર તથા તમામ હકોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે.

ઉપરોક્ત પ્રાર્થનાઓ (એલ) અને (એમ) મુજબ તદ્દકાલિન અંતરિમ રાહતો માટે (એન).

(ઓ) આ અરજાના ખર્ચા માટે અને (પી) કેસની પરિસ્થિતિઓમાં આ માનનીય અદાલત યોગ્ય માને તેવી અન્ય તથા વધુ રાહતો માટે.

જ.ર. ૧૮.૦૮.૧૯૯૨ના રોજ, ઓર્ડિનન્સના સ્થાને વિશેષ અદાલત અધિનિયમ, ૧૯૯૨ અમલમાં આવ્યો. કેટલાક મામલાઓમાં, વિશેષ અદાલતે ઠરાવ્યું કે “અદાલતના આદેશો અને નિર્દેશોને અનુસરીને કરવામાં આવેલી ચુકવણીઓ” પર સ્ત્રોતે કરકપાતની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી નથી અને પક્ષકારને પોતે જ આવકવેરા વિભાગ પાસેથી ચૂકવેલ સ્ત્રોતે કરકપાતની રકમ વસૂલ કરવા તથા સ્ત્રોતે કરકપાત ન કરવા માટે નિર્દેશ આપ્યો. ૧૫/૨૦.૦૮.૧૯૯૪ના રોજ, વિશેષ અદાલતે આદેશ કર્યો અને અપીલકર્તા-આકારણીધારકોની માલિકી સ્વીકારી, પરંતુ અપીલકર્તા-આકારણીધારકોને કોઈપણ રીતે શેરોના હસ્તાંતરણથી પ્રતિબંધિત કર્યા. ૪ એપ્રિલ, ૧૯૯૪ના રોજ, વિશેષ અદાલતે સ્પષ્ટ કર્યું કે અગાઉનો આદેશ વચગાળાનો આદેશ ન હતો, પરંતુ તે અંતિમ આદેશના સ્વરૂપનો હતો.

જ.૩. વિશેષ અદાલતના આદેશ વિરુદ્ધ, સિન્ડિકેટ બેંક તેમજ અપીલકર્તા-કરદાતાઓએ અધિનિયમ હેઠળ ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ અપીલો દાખલ કરી હતી. સર્વોચ્ચ અદાલતે તા. ૧૨.૦૯.૧૯૯૪ અને

૦૭.૧૦.૧૯૯૪ના આદેશ દ્વારા બન્ને અપીલો સ્વીકારી હતી અને દરેક અપીલમાં બન્ને પક્ષકારોને યથાવત સ્થિતિ જાળવવા નિર્દેશ કર્યો હતો. તેમ છતાં, અનુસંધાને, ૨૦મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૫ના રોજ, એક મામલામાં, વિશેષ અદાલતે એવો નિર્ણય આપ્યો હતો કે વિશેષ અદાલત અધિનિયમ હેઠળની ચૂકવણીઓ કરતાં ઉપર આવકવેરા વિભાગને કોઈ પ્રાથમિકતા નથી અને ઉક્ત આદેશ આઈ.ટી. વિભાગ અને એફ.એફ.એસ.એલ. કસ્ટોડિયનને સાંભળી પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત ચુકાદાનો સંબંધિત પરિચ્છેદ નીચે મુજબ વાંચાય છે:-

...અતએવ, વિશેષ અદાલત અધિનિયમના કારણે જાહેરિત પક્ષને જે કાર્ય કરવા પરથી રોકવામાં આવ્યો હોય, તે કાર્યના અનિષ્ફળ પાલન બદલ કોઈ દડ અથવા વ્યાજ લાદી શકાય નહીં. આવા કિસ્સાઓમાં, ભલે કોઈ અન્ય અધિનિયમ અથવા કરાર અમલીકરણ ન થવા અંગેના પરિણામો નક્કી કરતો હોય, વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓ પ્રબળ રહેશે. કારણ એ છે કે આવા કિસ્સાઓમાં વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને તે અન્ય કાયદો અને/અથવા કરાર વચ્ચે વિરોધાભાસ ઊભો થાય છે. આવા વિરોધાભાસના કિસ્સામાં, વિશેષ અદાલત અધિનિયમની જોગવાઈઓને પ્રાધાન્ય મળવું જ જોઈએ. ઉદાહરણ તરીકે, આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૨૩૪બી હેઠળ, દરેક આકારણીધારક અગ્રિમ કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે. તમામ પક્ષોને જૂન, ૧૯૯૨થી ઓગસ્ટ ૧૯૯૨ દરમિયાન જાહેરિત કરવામાં આવ્યા હતા. તેઓ બધાં

માર્ચ ૧૯૯૨એ પૂર્ણ થનાર નાણાકીય વર્ષ માટે અને ત્યારપછીના વર્ષો માટે અત્રિમ કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર બનતા. તેમ છતાં, અગાઉ જોવામાં આવ્યું તેમ, કર માત્ર આકારણી વર્ષ ૧૯૯૨-૯૩ સુધી અને ત્યારપછીના વર્ષ માટે. તેમ છતાં, અગાઉ પ્રાધાન્યક્રમમાં જોવામાં આવ્યું તેમ. તે કલમ ૧૧(૨)(સી) હેઠળ સામાન્ય દેવા તરીકે ક્રમ પામશે. તેથી, તેનો મુક્તિપ્રદાન માત્ર સંપૂર્ણ વિતરણ થયા પછી જ થઈ શકે. જાહેરિત પક્ષ અત્રિમ કર ચૂકવવા ઈચ્છતો હોય તો પણ, અદાલતે તે મંજૂર ન કર્યું હોત. તેથી અત્રિમ કરની ચુકવણી માટેની રકમો મુક્ત કરવામાં આવી નથી. આથી જાહેરિત પક્ષને અત્રિમ કર ચૂકવવાથી રોકવામાં આવ્યો છે. તેથી, વિશેષ અદાલતો અધિનિયમ હેઠળ અત્રિમ કર ચૂકવવામાં કાનૂની અસમર્થતા છે. છતાં આવકવેરા અધિનિયમ હેઠળ અત્રિમ કર ચૂકવવાની બાંધધરી છે. વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને આવકવેરા અધિનિયમ વચ્ચે વિરોધાભાસ છે. વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓને પ્રાધાન્ય મળવું જ જોઈએ. આવકવેરા અધિનિયમ હેઠળ જો અત્રિમ કર ચૂકવવામાં ન આવે, તો આવી ચુકવણી ન કરવા બદલ વ્યાજ વસૂલ થઈ શકે. આ સ્પષ્ટપણે આ આધારે છે કે આકારણીધારક ચૂકમાં છે. પરંતુ જાહેરિત પક્ષને કાયદા દ્વારા અત્રિમ કર ચૂકવવાથી રોકવામાં આવ્યો છે. તે ચૂક કરનાર પક્ષ નથી. તેણે પોતાના ઉપર રહેલી કાનૂની મર્યાદાને કારણે અત્રિમ કર ચૂકવ્યો નથી. કાયદાએ તેને અત્રિમ કર ચૂકવવાથી અટકાવ્યો છે. મારા મત મુજબ, આવા કિસ્સાઓમાં, અર્થાત્ જ્યાં વિશેષ અદાલતો અધિનિયમની જોગવાઈઓ અને કોઈ અન્ય અધિનિયમ/કરાર વચ્ચે વિરોધાભાસ હોય, ત્યાં

વિરુદ્ધ જોગવાઈઓએ અનિવાર્ય રીતે પછાત જવું પડે. જો આવી કાનૂની અસમર્થતા હોય, તો જાહેરિત પક્ષ પર વ્યાજ અને/અથવા દંડ ચૂકવવાની જવાબદારી લાદવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી. તે જ રીતે, આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૨૨૦(૨) હેઠળ, કોઈ પક્ષને માંગણી નોટિસ બજાવવામાં આવી હોઈ શકે. તે માંગણી નોટિસ કર, વ્યાજ અને/અથવા દંડ માટે હોઈ શકે. આવકવેરા કાયદા હેઠળ, નોટિસમાં દર્શાવેલ રકમ ૩૦ દિવસની અંદર ચૂકવવી જ જોઈએ. આવકવેરા અધિનિયમ હેઠળ, જો તે જ રકમ ૩૦ દિવસની અંદર ચૂકવવામાં ન આવે, તો આકારણીધારક દર મહિને ૧.૫% ના દરે વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર બને છે. અહીં ફરીથી, વિશેષ અદાલતો અધિનિયમ દ્વારા લાદવામાં આવેલી કાનૂની અસમર્થતાના કારણે, જાહેરિત પક્ષ તે માંગણી નોટિસ દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમો ચૂકવવાની સ્થિતિમાં નથી. જો એવું હોય, તો જાહેરિત પક્ષને ચૂકમાં હોવાનું કહી શકાય નહીં. ત્યારબાદ જાહેરિત પક્ષ કલમ ૨૨૦(૨) હેઠળ વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર બને એવો કોઈ પ્રશ્ન રહેતો નથી....”

૪.૪. ત્યારબાદ, ૨૯.૦૩.૧૯૯૫ના રોજ, સિન્ડિકેટ બેંક દ્વારા દાખલ કરાયેલ દાવામાં વિશેષ અદાલતે એક આદેશ કર્યો, જેમાં સિન્ડિકેટ બેંકે એવી જાહેરાત માગી હતી કે તે શેરોની માલિક છે અથવા તેણે ચૂકવેલી ખરીદીની રકમ તેને પરત મળવી જોઈએ. ઉક્ત દાવો અદાલત દ્વારા સ્થગિત કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, વ્યાજ સહિતના ઋણની પરતફેરનો પ્રશ્ન જ ઉદ્ભવતો નહોતો.

જ.પ. વિશેષ અદાલતે સી.બી.ડી.ટી., આવકવેરા વિભાગ અને એફ.એફ.એસ.એલ. તરફના વકીલોને સાંભળ્યા પછી, પ્રથમ નિર્ણયના અનુસંધાનમાં વધુ એક નિર્ણય આપ્યો કે તેનો પ્રથમ નિર્ણય ટી.ડી.એસ.ની ચુકવણીના મામલે પણ લાગુ પડે છે અને અરજીકર્તાના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ૧૨.૦૯.૧૯૯૪ અને ૭.૧૦.૧૯૯૪ના રોજ યથાવત સ્થિતિ જાળવવાનો આદેશ આપ્યો હોવા છતાં કોઈપણ વ્યક્તિ આવકવેરા વિભાગને ટી.ડી.એસ.ની કોઈપણ રકમ ચૂકવી શકશે નહીં. ૧૩.૦૫.૧૯૯૮ના રોજ, સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રથમ નિર્ણય વિરુદ્ધની બન્ને અપીલો અપીલ નામંજૂર કરીને નિકાલ કરી. સર્વોચ્ચ અદાલતે અનુચ્છેદ ક્રમાંક ૨૬ અને ૨૬ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:-

૨૬. અન્ય કોઈપણ અવધિ માટે સૂચિત વ્યક્તિની દરેક પ્રકારની કર-જવાબદારી કલમ ૧૧(૨)(એ) હેઠળ આવરી લેવામાં આવતી નથી, જો કે તે જવાબદારી સૂચિત વ્યક્તિઓની જવાબદારી તરીકે યથાવત્ રહી શકે છે. આવી કર-જવાબદારીનું નિવારણ તો કલમ ૧૧(૨)(સી) હેઠળ વિશેષ અદાલતના નિર્દેશો અનુસાર કરી શકાય, અથવા કર સત્તાધિકારી સૂચિત વ્યક્તિએ અનુસર્ગમાં હાંસલ કરેલી કોઈપણ મિલકતમાંથી તેની વસૂલાત કરી શકે (જુઓ તેજકુમાર બાલકૃષ્ણ રુઈયા વિ. એ.કે. મેનન (૧૯૯૭) ૯ એસ.સી.સી. ૧૨૩) અથવા કાયદા અનુસાર અન્ય કોઈપણ રીતે સૂચિત વ્યક્તિ પાસેથી તેની વસૂલાત કરી શકે. જોકે, કલમ ૧૧(૨)(એ) હેઠળ આવી કર-જવાબદારીને જે

અગ્રતા આપવામાં આવી છે તે માત્ર ૧.૪.૧૯૯૧ થી ૬.૬.૧૯૯૨ સુધીની અવધિ માટેની આવી જવાબદારીને જ આવરી લે છે.

૨૭. કયા સમયબિંદુએ આ કરબાધ્યતા કાનૂની આકલન દ્વારા નિર્ધારિત થયેલી, જે સંબંધિત અધિસૂચિત વ્યક્તિ પર અંતિમ અને બંધનકારક હોય, એવી બનવી જોઈએ? અમારાં સમક્ષ કેટલાક પક્ષકારો દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે માત્ર તે જ બાધ્યતા, જે અધિનિયમ અમલમાં આવ્યાની તારીખે અંતિમ આકલન દ્વારા નિશ્ચિત થયેલી હોય, તે ધારા ૧૧(૨)(એ) હેઠળ ચુકવવામાં આવવી જોઈએ. અન્યોએ દલીલ કરી કે તે અધિસૂચનાની તારીખે એવી રીતે નિશ્ચિત થયેલી હોવી જોઈએ. ત્રીજી દલીલ એવી છે કે તે વિતરણની તારીખે એવી રીતે નિશ્ચિત થયેલી હોવી જોઈએ. અમે એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો છે કે ધારા ૧૧(૨)(એ) હેઠળની કરબાધ્યતા માત્ર ૧.૪.૧૯૯૧ થી ૬.૬.૧૯૯૨ના અવધિ માટેની એવી જ બાધ્યતા દર્શાવે છે, તેથી એવો અભિપ્રાય રાખવો યોગ્ય નહીં ગણાય કે આ અવધિ દરમિયાન ઊભી થયેલી બાધ્યતાઓનું પણ ૬.૬.૧૯૯૨ પહેલાં (અધિનિયમની તારીખે) અથવા અધિસૂચનાની તારીખે અંતિમ આકલન થયેલું હોવું જોઈએ. તે વિતરણની તારીખને સંબોધિત કરવું આવશ્યક છે. વિતરણની તારીખ ત્યારે આવે છે જ્યારે વિશેષ અદાલત કલમ ૯-એ હેઠળના દાવાઓની તપાસ પૂર્ણ કરે છે. જો તે તારીખે, કાયદેસર અવધિ માટેની કોઈપણ કરબાધ્યતાનું કાનૂની આકલન થયેલું હોય, અને તે આકલન અધિસૂચિત વ્યક્તિ પર અંતિમ અને બંધનકારક હોય, તો આવી બાધ્યતા, નીચે જણાવેલ

બાબતોને આધિન રહીને, ધારા ૧૧(૨)(એ) હેઠળ ચૂકવણી માટે વિચારવામાં આવશે.

૪.૬. ત્યારબાદ, ૩.૦૫.૧૯૯૯ના રોજ, વિશેષ અદાલતે વિવિધ અરજી ક્રમાંક ૨૮/૧૯૯૯માં વધુ દિશાનિર્દેશ આપ્યો કે સ્ત્રોતે કર કપાત થઈ શકશે નહીં અને ચૂકવણી કરનારોએ સ્ત્રોતે કર કપાત કર્યા વિના ચૂકવણી કરવી જ પડશે અને સંપૂર્ણ આવક કસ્ટોડિયનને ચૂકવવાની રહેશે. વિશેષ અદાલતના ઉક્ત આદેશનો પરિચ્છેદ ક્રમાંક ૮ નીચે મુજબ છે:—

૮. હવે કાયદો સર્વોચ્ચ અદાલતના તા. ૧૩ મે, ૧૯૯૮ના સિવિલ અપીલ નં. ૫૩૨૬ ઓફ ૧૯૯૫ના ચુકાદા દ્વારા સુસ્થાપિત થઈ ચૂક્યો છે. આવકવેરા વિભાગને એવા કોઈપણ કર બાબતે કોઈ અગ્રતા મળી શકતી નથી, જે કાયદેસરની અવધિ, એટલે કે ૧લી એપ્રિલ ૧૯૯૧થી ૬મી જૂન, ૧૯૯૨ સુધીની અવધિ માટેનો ન હોય. સર્વોચ્ચ અદાલતે જેમ ઠરાવ્યું છે તેમ, ત્યારપછીની અથવા અન્ય કોઈ અવધિ માટેનો કર માત્ર આવકવેરા સત્તાધિકારીઓ દ્વારા કલમ ૧૧(૨)(સી) હેઠળ અથવા નોટિફાઈડ પક્ષકારની ત્યારબાદ પ્રાપ્ત થયેલી એવી મિલકત અથવા આવકમાંથી વસૂલ કરી શકાય છે, જે જોડાણ હેઠળ ન હોય. સ્ત્રોત પરથી કરકપાત, જોડાણ હેઠળની સંપત્તિ પરથી મળતા વ્યાજ અને ડિવિડન્ડ પર થાય છે. જોડાણ હેઠળની સંપત્તિ પરથી મળતું વ્યાજ અને ડિવિડન્ડ પણ જોડાણ હેઠળની સંપત્તિ જ છે. ત્યારપછીની અવધિ માટેનો કર અગ્રતાના આધારે કપાત કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે. આ રીતે, જોડાણ

હેઠળની સંપત્તિ એવી અગ્રતાથી દૂર કરવાની કોશિશ કરવામાં આવે છે, જેનો ઉદ્દેશ ઉક્ત અધિનિયમમાં કરાયેલો નથી. એડવાન્સ કર અને સ્ત્રોત પરથી કરકાપાત સંબંધિત જોગવાઈઓ ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૧ની જોગવાઈઓ સાથે સીધા સંઘર્ષમાં છે. ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૩ના બળે, ઉક્ત અધિનિયમની જોગવાઈઓને જ પ્રાધાન્ય મળવું આવશ્યક છે. આ સંદર્ભમાં તા. ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૫ના આદેશમાં આપવામાં આવેલ તર્ક અહીં સંપૂર્ણપણે લાગુ પડે છે.”

જ.૭. આ રીતે, પડકારવામાં આવેલા ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, અપીલકર્તા-કરદાતાઓને સ્ત્રોતે કર કાપાત કરવા અને તે જ રકમ કેન્દ્ર સરકારના જમા ખાતે ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. તેનાથી વ્યથિત અને અસંતોષ અનુભવી, અપીલકર્તા-કરદાતાઓએ આ અપીલો દાખલ કરી છે.

પ. અપીલકર્તા-આકારણાધીનો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સોપારકરે રજૂ કર્યું કે અપીલકર્તા-આકારણાધીનો પર એફએફએસએલના કસ્ટોડિયન, જે સૂચિત પક્ષ છે, તેને વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી છે. વિશેષ અદાલતે તા. ૧૪.૦૮.૧૯૯૩, ૨૦.૨.૧૯૯૫ અને ૯.૯.૧૯૯૬ તથા ૩.૫.૧૯૯ ના આદેશોથી નિશ્ચિતપણે ઠરાવ્યું હતું કે કસ્ટોડિયનને વ્યાજ ચૂકવવાની કથિત જવાબદારી પર ટી.ડી.એસ.ની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી નથી.

તેથી, તેમણે રજૂ કર્યું કે ઉપરોક્ત આદેશોને ધ્યાનમાં લેતા, સ્ત્રોતે કર કપાત ન કરવા બાબતે અપીલકર્તાઓ દોષિત ઠરે એવો કોઈ પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી.

પ.૧. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે સર્વોચ્ચ અદાલતે અપીલકર્તાઓ અને સિન્ડિકેટ બેંક દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલો સ્વીકારતાં પક્ષકારોને યથાસ્થિતિ જાળવવા નિર્દેશ કર્યો હતો. તેથી, અપીલકર્તાઓ અલગ ખાતામાં અથવા કસ્ટોડિયનને ટી.ડી.એસ.ની રકમ જમા કરાવવા માટે બંધાયેલ ન હતા.

પ.૨. અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા મુજબ, ૧૪મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૩ના રોજના, અર્થાત્ ૩૧મી માર્ચ ૧૯૯૪ પહેલાં ઘણાં જ અગાઉ, જે તે તારીખે કથિત ટી.ડી.એસ. જવાબદારી ઊભી થઈ હતી, વિવિધ અરજી ક્રમાંક ૧૫૮ ઓફ ૧૯૯૩માં વિશેષ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને ધ્યાનમાં લેતાં, અપીલકર્તા સદ્ભાવપૂર્વક એવી માન્યતા હેઠળ હતો કે સ્ત્રોતે કોઈ કર કપાત કરવાની કોઈ ફરજ તેના ઉપર લાદવામાં આવી નહોતી.

પ.૩. અપીલકર્તા-આસેસી તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં રજૂ કર્યું કે સિન્ડિકેટ બેંક અને અપીલકર્તા-આસેસી વચ્ચેનો વિવાદ, જેમાં સિન્ડિકેટ બેંક શેરોની માલિક હોવાનું દાવો કરે છે, હાલ લંબિત છે. તેથી, પક્ષકારોના ચોક્કસ હકો અને જવાબદારીઓનું નિર્ધારણ કરવું કઠિન છે અને અંતે, જો જણાવેલ દાવામાં હુકમનામું પસાર થાય અને એવું ઠરે કે અપીલકર્તાએ

તેના શેરો જણાવેલ બેંકને વેચી દીધા છે, તો તેવી સ્થિતિમાં અપીલકર્તાઓએ પ્રાપ્ત કરેલી ઋણની રકમને ક્યારેય ઋણ તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં.

૫.૪ અપીલકર્તાના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું છે કે ઉપરોક્ત હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, તે સંપૂર્ણપણે સ્પષ્ટ થાય છે કે અપીલકર્તાઓ – આકારણીઆઓને કાયદા હેઠળ તેમજ વિશેષ અદાલત અને સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશોથી મર્યાદિત/પ્રતિબંધિત/નિષિદ્ધ કરવામાં આવ્યા હતા. તેમ છતાં, પંચે પરિચ્છેદ ક્રમાંક ૪૯, ૫૦, ૫૩, ૫૪, ૫૫ માં મુદ્દાનો વિચાર કરતી વખતે એવું અવલોકન કર્યું કે વિશેષ અદાલતનો આદેશ કોઈપણ રીતે અપીલકર્તાઓને પ્રતિબંધિત કરતો નથી.

૫.૫. તેમણે આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૧૯૮ અને ૧૯૯ની જોગવાઈઓ પર આધાર મૂક્યો છે, જે નીચે મુજબ છે:–

કપાત કરાયેલ કર પ્રાપ્ત થયેલી આવક છે.

૧૯૮. આ પ્રકરણની પૂર્વવર્તી જોગવાઈઓ અનુસાર કપાત કરવામાં આવેલી તમામ રકમો, આકારણીધારકની આવકની ગણતરી કરવાના હેતુસર, પ્રાપ્ત થયેલી આવક ગણાશે એવી માનવામાં આવશે. પરંતું, કલમ ૧૯૨ ની ઉપકલમ (૧અ) હેઠળ કરરૂપે ચૂકવવામાં આવેલી રકમ, આકારણીધારકની આવકની ગણતરી કરવાના હેતુસર, પ્રાપ્ત થયેલી આવક ગણાશે એવી માનવામાં આવશે નહીં.

કાપવામાં આવેલ કર માટે જમા.

૧૯૯. (૧) આ પ્રકરણની પૂર્વગામી જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવેલી કોઈપણ કપાત અને કેન્દ્રીય સરકારને ચૂકવવામાં આવેલી રકમને, જે વ્યક્તિની આવકમાંથી આવી કપાત કરવામાં આવી હોય તેના વતી, અથવા સંજોગાનુસાર માલિકના, અથવા જમા કરનારના, અથવા સંપત્તિના માલિકના, અથવા એકમ-ધારકના, અથવા શેરધારકના વતી, કરની ચુકવણી તરીકે ગણવામાં આવશે.

(૨) કલમ ૧૯૨ ની ઉપકલમ (૧એ) માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ રકમ, જે કેન્દ્રીય સરકારને ચૂકવવામાં આવી હોય, તે વ્યક્તિના વતી ચૂકવાયેલ કર તરીકે ગણવામાં આવશે, જેની આવકના સંદર્ભમાં આવા કરની ચૂકવણી કરવામાં આવી હોય.”

પ.૬. શ્રી સોપારકર, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે [૧૯૫૬] ૨૯ આઈટીઆર ૭૭૪ માં અહેવાલિત સર જોસેફ કે, કે.બી.ઈ. વિ. કમિશનર ઇન્કમ ટેક્સના કેસમાં બોમ્બે વડી અદાલતના નિર્ણય પર દબાવણે આધાર મૂક્યો છે.

પ.૭. ઉપરોક્ત નિર્ણય પર આધાર રાખીને, અપીલકર્તા-આકારણીગ્રસ્તોના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું કે આકારણી અધિકારી, આવકવેરા આયુક્ત (અપીલ) અને ટ્રિબ્યુનલ સહિત તમામ સત્તાધિકારીઓએ અપીલકર્તા-આકારણીગ્રસ્તોને ટી.ડી.એસ. કપાત કરવા માટે દિશા આપીને ગંભીર ભૂલ કરી

છે, જે વિશેષ અદાલતના આદેશના વિરુદ્ધ છે અને જેને સર્વોચ્ચ અદાલતે પુષ્ટિ આપી હતી. તેથી, તેમણે વિનંતી કરી કે આ અદાલત આ અપીલો મંજૂર કરે અને નીચેનાં તમામ સત્તાધિકારીઓના આદેશોને રદ કરે.

૬. બીજી તરફ, પ્રતિવાદી-આવકવેરા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતાએ ટ્રિબ્યુનલના પડકારવામાં આવેલ ચુકાદા અને આદેશને સમર્થન આપ્યું છે અને રજૂ કર્યું છે કે અપીલકર્તા-આસેસીઓ તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા આગ્રહપૂર્વક રજૂ કરાયેલ દલીલો વિચારણાને પાત્ર નથી, કારણ કે પ્રતિબંધનો આદેશ ૯મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૬ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તે આકારણી વર્ષ ૧૯૯૭-૯૮થી આગળ લાગુ પડશે. તેમણે રજૂ કર્યું કે આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૧૫૮ અપીલકર્તા-આસેસીઓના મામલે લાગુ પડતી નથી, પરંતુ તે તૃતીય પક્ષના મામલે લાગુ પડે છે.

૬.૧. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે નીચલી સત્તાવાળાઓ તેમજ ન્યાયાધિકરણના સમવર્તી નિષ્કર્ષોને ધ્યાનમાં લેતા હાલની અપીલો ફગાવી દેવા યોગ્ય છે. તેથી, તેમણે વિનંતી કરી કે આ અદાલત હાલની અપીલો ફગાવી દે અને ન્યાયાધિકરણના આદેશને પુષ્ટિ આપે.

૭. અમે અપીલકર્તા-નિર્ધારિત પક્ષકારોની તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સોપારકર અને પ્રતિવાદી-રાજસ્વની તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મહેતા ને સાંભળ્યા છે અને નોંધપોથી પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીનું

અવલોકન કર્યું છે. તેમાં કોઈ વિવાદ નથી કે વિશેષ અદાલત અધ્યાદેશ ૩૦મી જૂન, ૧૯૯૨ના રોજ અમલમાં આવ્યો હતો અને કસ્ટોડિયનની નિમણૂક ૨મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ના રોજ કરવામાં આવી હતી. એટલું કહેવાની જરૂર નથી કે વિશેષ કાયદાની જોગવાઈઓ તે તારીખથી અમલમાં આવે છે જ્યારે તેની સૂચના પ્રસિદ્ધ થાય છે. કાયદાની વ્યાખ્યા સંબંધે વિશેષ અદાલત અથવા સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ સ્પષ્ટીકરણાત્મક આદેશ, ભલે તે અંતરિમ આદેશ હોય કે અંતિમ આદેશ, તે અધિનિયમ અથવા અધ્યાદેશ અમલમાં આવે તે તારીખથી અસરકારક રહેશે.

૮. વર્તમાન કેસમાં, અમને જણાય છે કે અધિકરણે કાયદાની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. એવું કહેવું અનાવશ્યક છે કે આર્થિક વ્યવહારને ઝડપી ગતિ આપવા માટે વિશેષ અદાલતની રચના કરવામાં આવી હતી. જે હેતુ માટે વિશેષ અદાલત અધિનિયમિત કરવામાં આવી હતી, તે હેતુ અન્ય કાયદા ઉપર પ્રબળ રહેશે. તેથી, અમે આ મતના છીએ કે વિશેષ અદાલતનો આદેશ પ્રબળ રહેશે નહીં અને ટી.ડી.એસ. કાપવો જરૂરી છે એવું ઠરાવતાં, તથા તે માત્ર સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશની તારીખે, એટલે કે ૯મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૬થી જ લાગુ પડશે એવું અર્થઘટન કરતાં, અધિકરણે ઘોર ભૂલ કરી છે. અમારી દૃષ્ટિએ, નિયંત્રણ મૂકવા / પ્રતિબંધ મૂકવા / મર્યાદિત કરવા બાબતે અધિકરણે કાયદાની ભૂલ કરી છે. તે સિવાય, અપીલકર્તા—

આકારણીઓએ વિભાગને કોઈ ચુકવણી કરી નથી, પરંતુ માત્ર તે માટે જોગવાઈ કરી છે.

૯. વધુમાં, ટ્રિબ્યુનલનું આ અવલોકન કે ટી.ડી.એસ. વિભાગની આવક છે, અમારા મત મુજબ, સર જોસેફ કે., કે.બી.ઈ. (ઉપરોક્ત)ના કેસમાં બોમ્બે વડી અદાલતના અવલોકનોને વિરુદ્ધ છે, જેમાં નીચે મુજબ ધારણ કરવામાં આવ્યું છે:—

“શ્રી પાલખીવાળાએ જે આગ્રહપૂર્વક રજૂઆત કરી છે તે એવી છે કે આ નિયમ હેઠળ સર જોસેફ કે પર કર ચૂકવવાની કોઈ જવાબદારી આવતી નથી. વીમા કંપનીઓ દ્વારા સર જોસેફ કેની કર ચૂકવવાની જવાબદારી પૂર્ણ કરવામાં આવી રહી છે એવું નથી. તેઓ કહે છે કે કાયદો ચૂકવનાર વ્યક્તિ ઉપર જ એક જવાબદારી મૂકે છે અને જ્યારે ચૂકવનાર ઇંગ્લેન્ડમાં મહેસૂલી સત્તાવાળાઓને કર ચૂકવે છે ત્યારે તે જવાબદારી, અર્થાત્ એક સ્વતંત્ર જવાબદારી, પૂર્ણ કરવામાં આવે છે. તેથી એવી દલીલ આગળ ધપાવવામાં આવે છે કે કાયદાની આ જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેતાં સર જોસેફ કેને ૫૦૦ પાઉન્ડ નહીં પરંતુ માત્ર ૨૨૫ પાઉન્ડ મેળવવાનો હક છે. અમારા અધિનિયમની કલમ ૧૮ની જોગવાઈઓ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવે છે અને બતાવવામાં આવે છે કે બન્ને અધિનિયમો હેઠળ કપાતની યોજના મૂળભૂત રીતે ભિન્ન છે. એવું કહેવામાં આવે છે કે કલમ ૧૮ હેઠળ, ભલે પગાર વગેરે ચુકવનાર પર સ્ત્રોતે કર કપવાની ફરજ મૂકવામાં આવી હોય, તેમ છતાં જો કર કપાયો ન હોય તો પગાર મેળવવાનો હકદાર વ્યક્તિ

કર ચૂકવવા માટે હજી પણ જવાબદાર રહે છે, અને કલમ ૧૮ દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે સ્ત્રોતે કર કપનાર વ્યક્તિ પગાર મેળવવા હકદાર વ્યક્તિની તરફેથી તે કપાત કરે છે. એ પણ દર્શાવવામાં આવે છે કે કલમ ૧૮(૪) હેઠળ સ્પષ્ટપણે આ રીતે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે:—

આ કલમની જોગવાઈઓ અનુસાર કપાત કરવામાં આવેલી બધી રકમો, આકારપાત્ર વ્યક્તિની આવકની ગણતરી કરવાના હેતુસર, પ્રાપ્ત થયેલી આવક ગણાશે.

એવું કહેવાય છે કે અંગ્રેજી કાયદા હેઠળ આ જોગવાઈઓના અભાવમાં, વર્ષિકવૃત્તિનો જે એકમાત્ર ભાગ સર જોડેફ કેની આવક બન્યો તે રૂપ પાઉન્ડ છે અને ૫૦૦ પાઉન્ડ નથી; અને જ્યારે વીમા કંપનીઓએ રૂપ પાઉન્ડ કાપી લીધા, ત્યારે તેઓ સર જોડેફ કે વતી રકમ કાપી રહી નહોતી જેથી તેઓ સર વતી કર ચૂકવે

જોડેફ કે, પરંતુ તેઓ તે રકમ કપાત કરતા હતા કારણ કે અંગ્રેજી કાયદાએ વીમા કંપનીઓ પર આ રકમ રોકી રાખવાની ફરજ મૂકેલી હતી અને આ વૈધાનિક ફરજના કારણે જ આ રકમ ચૂકવવામાં આવતી હતી. ખરેખર આપણે જે તરફ જોવું જોઈએ તે એ કાનૂની જોગવાઈઓના તત્વ તરફ છે, જેઓનો અહીં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને જેઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, અને આપણે આ સમગ્ર બાબતના તત્વને માત્ર એક સરળ દૃષ્ટિકોણથી જોવું જોઈએ. નિયમ ૧૯ ની

જોગવાઈઓ હેઠળ વીમા કંપનીઓએ જે રૂપ પાઉન્ડ રોકી રાખ્યા હતા, તે આવક કોની હતી? સ્પષ્ટ છે કે સર જોઝેફ કેને બાકી રહેલી વાર્ષિકવૃત્તિ પર કર ચૂકવવાનો હતો અને કાનૂની કલ્પિત વ્યવસ્થાના આધારે સર જોઝેફ કેની આવકને વીમા કંપનીઓની આવક ગણવામાં આવી હતી. આ કાનૂની કલ્પિત વ્યવસ્થા અંગ્રેજી કાયદામાં એ માટે લાવવામાં આવી હતી કે કરની વસૂલી વાર્ષિકવૃત્તિ ચૂકવનાર પાસેથી કરવામાં આવે, વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા પાસેથી નહીં. પરંતુ આ કાનૂની કલ્પિત વ્યવસ્થા એ સ્પષ્ટ હકીકતને ક્યારેય બદલી શકતી નથી કે વાર્ષિકવૃત્તિ સર જોઝેફ કેની છે અને કુલ ૫૦૦ પાઉન્ડ સર જોઝેફ કેની આવક છે અને તેનો કોઈ ભાગ વીમા કંપનીઓની આવક નથી. પછી એવો આગ્રહ કરવામાં આવે છે કે ભલે ૫૦૦ પાઉન્ડ વીમા કંપનીઓ દ્વારા સર જોઝેફ કેને દેવા તરીકે બાકી હોય, તો પણ સર જોઝેફ કેને દેવો ઉપજ્યો હોવાની હકીકતથી કાયદામાં સર જોઝેફ કેને આવક ઉપજી હોવાનું થતું નથી. કાયદાનો આ સિદ્ધાંત સંપૂર્ણપણે યોગ્ય છે. ઉપજતા અથવા ઉત્પન્ન થતા દેવા અને ઉપજતી અથવા ઉત્પન્ન થતી આવક વચ્ચે ભેદ કરવામાં આવ્યો છે (જુઓ સેઠ લાલભાઈ વિ. કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ [૧૯૫૨] ૨૨ આઈ.ટી.આર. ૧૩), અને દેવો વસૂલ થાય ત્યાં સુધી તે આવક બનતો નથી, અથવા બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, દેવો ચૂકવાઈ જાય ત્યાં સુધી તે આવક બનતો નથી. શ્રી પાલખીવાળા જે દલીલ કરે છે તે એવી છે કે દેવો ભલે ૫૦૦ પાઉન્ડનો હોય, પરંતુ ૨૭૫ પાઉન્ડ કાયદાથી સમાપ્ત થઈ ગયા હતા અને વીમા કંપનીઓએ માત્ર ૨૨૫ પાઉન્ડ જ ચૂકવ્યા હતા, અને તેથી સર જોઝેફ કેની આવક બનેલી

એકમાત્ર રકમ રૂપ પાઉન્ડ હતી, ૫૦૦ પાઉન્ડ નહીં. આ દલીલ કાનૂની સ્થિતિ અને આ સંદર્ભમાં પ્રગટ થતા વાસ્તવિક તથ્યો બંનેનું સંપૂર્ણ ભ્રામક વાચન છે. અહીં કાયદાથી દેવાની અથવા તેના કોઈ ભાગની કોઈ સમાપ્તિ થતી નથી. કાયદો જે જોગવાઈ કરે છે તે એવી છે કે વીમા કંપનીઓ સર જોઝેફ કેને રૂપ પાઉન્ડ ચૂકવે ત્યારે સંપૂર્ણ દેવો ચૂકવાયેલો ગણાશે, કારણ કે વીમા કંપનીઓએ રૂપ પાઉન્ડ રોકી રાખ્યા છે, જે ૫૦૦ પાઉન્ડ પર લાગતા કર તરીકે ચૂકવવાના છે. તેથી, આ દેવાના એક ભાગ, એટલે કે રૂપ પાઉન્ડ,ના સમાપ્તિનો મામલો નથી, પરંતુ કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત રીતમાં દેવાની ચૂકવણીનો મામલો છે. તેમજ શ્રી પાલખીવાળા જ્યારે એવી દલીલ કરે છે કે દેવો માત્ર અંશતઃ ચૂકવાયો છે અને સંપૂર્ણ રીતે ચૂકવાયો નથી, ત્યારે પણ તેઓ યોગ્ય નથી. તેમનું કહેવું છે કે, જો કોઈ સમાપ્તિ ન પણ હોય, તો પણ હકીકતમાં દેવાના માત્ર એક ભાગની જ સર જોઝેફ કેને ચૂકવણી કરવામાં આવી છે અને તે ભાગ રૂપ પાઉન્ડ છે, આખા ૫૦૦ પાઉન્ડ નહીં. તત્વતઃ ૫૦૦ પાઉન્ડનો આખો દેવો સર જોઝેફ કેને ચૂકવવામાં આવ્યો છે. ચૂકવણી કરવાની પદ્ધતિ આ છે. રૂપ પાઉન્ડ વાસ્તવમાં રોકડ રૂપે સર જોઝેફ કેને ચૂકવવામાં આવ્યા છે, અને બાકી રહેલા રૂપ પાઉન્ડ વીમા કંપનીઓએ એ કર ચૂકવવા માટે રોકી રાખ્યા છે, જે ૫૦૦ પાઉન્ડની રકમ પર ચૂકવવાનો છે. જો વીમા કંપનીઓએ ૫૦૦ પાઉન્ડની સંપૂર્ણ રકમ સર જોઝેફ કેને ચૂકવી હોત અને સર જોઝેફ કેને તેમાંથી રૂપ પાઉન્ડ આવકવેરા સત્તાધિકારીઓને ચૂકવ્યા હોત, જે ચૂકવવા માટે તેઓ જવાબદાર હતા, તો હાલની સ્થિતિ તેનાથી કેવી રીતે જુદી છે, તે સમજવું મુશ્કેલ

છે. નિશ્ચિતપણે, ત્યારે શ્રી પાલખીવાળા આવી દલીલ કરી શક્યા હોત નહીં કે ૫૦૦ પાઉન્ડની સંપૂર્ણ રકમ તેમને ચૂકવવામાં આવી નથી અથવા દેવાની ચૂકવણી થઈ નથી. વીમા કંપનીઓને ૫૦૦ પાઉન્ડની સંપૂર્ણ રકમ સર જોઝેફ કેને ચૂકવવાની પરવાનગી આપી પછી તેમની પાસેથી ૨૭૫ પાઉન્ડ વસૂલવાને બદલે, ઇંગ્લેન્ડમાં સ્થાપિત કર વસૂલીની ચંત્રણામાં એવી જોગવાઈ છે કે કર સત્તાધિકારીઓ ૨૭૫ પાઉન્ડની વસૂલી વીમા કંપનીઓ પાસેથી જ કરશે અને વીમા કંપનીઓને માત્ર ૨૨૫ પાઉન્ડ જ સર જોઝેફ કેને ચૂકવવાની પરવાનગી આપશે, પરંતુ તમે આ મુખ્ય હકીકતથી દૂર રહી શકતા નથી કે તેઓ ૨૭૫ પાઉન્ડ સર જોઝેફ કેની આવક પર ચૂકવી રહ્યા છે, પોતાની આવક પર નહીં.

એ દર્શાવવામાં આવે છે કે કલમ ૧૮(જ) જેવી જોગવાઈના અભાવે તમે ૨૭૫ પાઉન્ડને સર જોસેફ કેની આવક તરીકે વિચારણા કરી શકતા નથી. કલમ ૧૮(જ) એવી કોઈ વસ્તુને, જે તે વ્યક્તિની આવક નથી અને જેને પગાર ચૂકવવાનો બાકી છે, તેની આવક બનાવતી નથી. કલમ ૧૮(જ) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ કાનૂની કલ્પના એ છે કે જે વ્યક્તિના પગારના એક ભાગમાંથી સ્ત્રોતસ્થાને કપાત કરવામાં આવી હોય, તેને કરના હેતુસર આવકનો તે ભાગ પ્રાપ્ત થયેલો માનવામાં આવશે. પરંતુ જે તેને પ્રાપ્ત થયેલું માનવામાં આવે છે તે તેની પોતાની આવક હતી અને ફરીથી કહીએ તો, કલમ ૧૮(જ)માં એવી કોઈ કલ્પના દાખલ કરવામાં આવી નથી કે જે કોઈ એવી વસ્તુને તે વ્યક્તિની આવક બનાવે, જે હકીકતમાં તેની આવક ન હતી. પરંતુ અંગ્રેજી કાયદામાં જે કલ્પના

દાખલ કરવામાં આવી છે તે એવી છે કે સર જોસેફ કેની આવકને વાર્ષિક ભથ્થું ચૂકવનારની આવક તરીકે ગણાવી. પરંતુ અમારો સંબંધ કલ્પના સાથે નહીં પરંતુ હકીકત સાથે છે, અને હકીકત એ જ રહે છે, અને કોઈ દલીલ તે હકીકતને નબળી પાડી શકતી નથી કે ૫૦૦ પાઉન્ડ સર જોસેફ કેની આવક હતી અને તેનો કોઈપણ ભાગ ચૂકવનારની અથવા અન્ય કોઈની આવક નહોતો.

વાસ્તવિક સ્થિતિ અંગે કોઈ શંકા રહી શકતી હોય તો તે આવકવેરાની પરતફેર બાબતે અમારી દષ્ટિ દોરવામાં આવેલી જોગવાઈઓથી સંપૂર્ણપણે નિવૃત્ત થઈ જાય છે. જો સર જોસેફ કે તેમના કુલ આવકના કારણે વીમા કંપનીઓ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલા આ ૫૦૦ પાઉન્ડની રકમ પર કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર ન હોત, તો તેમને સંપૂર્ણ રકમની પરતફેર અથવા પ્રમાણસર પરતફેર મેળવવાનો હક હોત. એવી દલીલ કરવી અશક્ય છે કે સર જોસેફ કેને એવી કોઈ વસ્તુ અંગે કરચુકવણીની પરતફેર મળવી જોઈએ જે તેમની આવક જ નથી. શ્રી પાલખીવાળાએ આપેલો જવાબ એવો છે કે ૧૯૧૮ ના આવકવેરા અધિનિયમની અનુસૂચિ ૫ ના પરિચ્છેદ ૧૭ મુજબ, વાર્ષિકવૃત્તિ ચૂકવનાર દ્વારા કરવામાં આવેલ કપાતને કાયદેસર રીતે વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની કુલ આવકનો ભાગ બનાવવામાં આવે છે, અને એ કારણસર જ વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા પરતફેરનો દાવો કરવા હકદાર બને છે. પરંતુ જે મૂળ કારણસર વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાને પોતાની કુલ આવકમાં ચૂકવનાર દ્વારા કરવામાં આવેલી કપાતનો સમાવેશ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે, તે એ છે કે ચૂકવનાર વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની

આવકમાંથી કર ચૂકવી રહ્યો છે, અને જ્યારે વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા પોતાની કુલ આવકનું નિવેદન તૈયાર કરે છે, ત્યારે કરચુકવણીના હેતુસર તેની આવકમાંથી જે કપાત કરવામાં આવી છે તેનો સમાવેશ તેમાં કરવાની તેને હકદારી છે. તેથી, કપાતની સમગ્ર યોજના તથા પરતફેર સંબંધિત જોગવાઈઓને સમૂહરૂપે જોતા, સ્પષ્ટ થાય છે કે અંગ્રેજી કાયદો એ હકીકતને અવગણતો કે ઉપેક્ષતો નથી કે ચૂકવવાપાત્ર વાર્ષિકવૃત્તિ વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની આવક છે. ખરેખર, જો બ્રિટિશ પાર્લામેન્ટે આ સ્પષ્ટ હકીકતને અવગણેલી હોત તો તે અતિ આશ્ચર્યજનક ગણાત, અને વાર્ષિકવૃત્તિ વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાની આવક હોવાને કારણે, વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા પોતે ચૂકવે તેના બદલે તેમાંથી કર વસૂલવાનો વધુ સરળ અને વધુ સુવિધાજનક માર્ગ અપનાવવામાં આવ્યો છે. પરંતુ એવી જોગવાઈ કર્યા પછી તે આગળ સ્પષ્ટ કરે છે કે વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તાએ વાર્ષિકવૃત્તિની સંપૂર્ણ રકમ પ્રાપ્ત કરી છે, ચૂકવનારને યોગ્ય મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે, અને યોગ્ય કિસ્સાઓમાં જો વાર્ષિકવૃત્તિ પ્રાપ્તકર્તા તે કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર ન હોય જે વાર્ષિકવૃત્તિ ચૂકવનારે ચૂકવ્યો હોય, તો તેને કરની પરતફેર મેળવવાનો અધિકાર છે. ”

૧૦. તે પરિસ્થિતિમાં, વિભાગીય અધિકરણ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી આ અર્થઘટન કે ટી.ડી.એસ. વિભાગની આવક છે, તે ભ્રમપૂર્ણ છે. તેથી, અમારા મત મુજબ, રોકી રાખવામાં આવેલ ટી.ડી.એસ. કપાત કરી શકાય તેમ નહોતો.

૧૧. પરિસ્થિતિના તે દષ્ટિકોણથી, અમારો સુવિચારિત મત એવો છે કે વિશેષ અદાલતના આદેશ હોવા છતાં અધિનિયમની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ આવશ્યક મુજબ સ્ત્રોતે કર કપાત કરવા માટે અપીલકર્તા-કરનિર્ધારિતો જવાબદાર હતા એવું ઠરાવીને વિવાદિત ચુકાદો આપવો ટ્રિબ્યુનલ માટે યોગ્ય નહોતું.

૧૨. ઉપરોક્ત કારણોસર, આ બધી અપીલો મંજૂર થવા પાત્ર છે અને તે મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ટ્રિબ્યુનલનો પડકારિત ચુકાદો અને આદેશ તેમજ આકારણી અધિકારી અને સી.આઈ.ટી.(એ) નો આદેશ આથી રદ કરવામાં આવે છે. તે મુજબ, અમે ઠરાવીએ છીએ કે ટ્રિબ્યુનલએ એવું ઠરાવવામાં કાયદા અનુસાર યોગ્ય કર્યું નહોતું કે અપીલકર્તા-આકારણીધારકો અધિનિયમની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ આવશ્યક મુજબ સ્ત્રોતે કર કપાત કરવા જવાબદાર હતા.

૫. ઉપરોક્ત નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતાં, આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૨૦૧ હેઠળ વ્યાજની ચૂકવણીનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. તેથી, હાલની અપીલો મંજૂર થવા પાત્ર છે અને તે મુજબ તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. તેથી, અમે ધારણ કરીએ છીએ કે અપીલ અધિકરણે કાયદાની દષ્ટિએ એવું ઠરાવ્યું તે યોગ્ય નહોતું કે અધિનિયમની કલમ ૨૦૧(૧એ) હેઠળનું વ્યાજ અપીલકર્તાઓ-આકારણીગ્રસ્તો પર લાદી શકાય તેમ નહોતું.

(કે.એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તિ)

*The translation of this judgment has been provided by M/s
Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.